

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2018-4-14
Karar Sayısı : **18-09/165-83**
Karar Tarihi : 29.03.2018

(Devralma)

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Ömer TORLAK
Üyeler : Arslan NARİN, Adem BİRCAN,
Şükran KODALAK, Mehmet AYAN

B. RAPORTÖRLER: Dr. Hakan BİLİR, Fatma ATAÇ, Nezir Furkan KIRAN

C. BİLDİRİMDE

BULUNANLAR : - TAV Havalimanları Holding A.Ş.
Temsilcileri: Av. Gönenç GÜRKAYNAK, Av. Hakan ÖZGÖKÇEN,
Av. Esen ERGÜL, Av. Ali TUNÇSAV, Av. Gülce KORKMAZ
Çitlenbik Sok. No:12 Yıldız Mah. Beşiktaş/İstanbul
- IC İbrahim Çeçen Yatırım Holding A.Ş.
Av. Enver Sezen ÇALIŞKAN
Krizantem Sok. Levent/İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** IC İbrahim Çeçen Yatırım Holding A.Ş.'nin, Fraport IC İçtaş Antalya Havalimanı Terminal Yatırım ve İşletmeciliği A.Ş. ve Fraport IC İçtaş Havalimanı İşletme A.Ş. nezdinde sahip olduğu ortak kontrol hakkı sağlayan hisselerin TAV Havalimanları Holding A.Ş. tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talebi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 09.03.2018 tarihinde giren bildirim üzerine düzenlenen 19.03.2018 tarih ve 2018-4-14/Öİ sayılı Ön İnceleme Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, bildirim konu işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığı ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. İlgili Pazar

G.1.1. İlgili Ürün Pazarı

- (4) Bildirimi yapılan işlem neticesinde, TAV Havalimanları Holding A.Ş. (TAV HAVALİMANLARI), 2024 yılı sonuna kadar Fraport AG Frankfurt Airport Services Worldwide (FRAPORT AG) ile birlikte Antalya Havalimanı'nın işletmecisi konumuna gelecektir. Havalimanı işletmeciliği için ilgili ürün pazarı tespiti yapılırken işletmecilik faaliyeti çerçevesinde müşteri konumunda bulunan havayolu şirketleri ve tüketicilerin yanı sıra havalimanı içerisinde ticari faaliyet gösteren mağazalar da müşteri konumunda değerlendirilmektedir.

- (5) Havalimanı işletmeciliği faaliyeti, bünyesinde birçok hizmeti bulundurmaktadır. Teşebbüsler bu hizmetleri tek başlarına sağlayabilecekleri gibi bu konuda yetkili olan Devlet Hava Meydanları İşletmesi Genel Müdürlüğü (DHMI), havaalanının mülkiyet ve işletme haklarını hizmet bazında ayırmak suretiyle birden fazla teşebbüse de verebilmektedir. Alt pazarlar oluşturabilecek bu hizmetler şu şekilde sayılabilir:
- Havaalanı altyapı hizmetleri pazarı (pistlerin yapımı ve bakımı, terminallerin ısıtılması, havalandırma vb.),
  - Havaalanı yer hizmetleri pazarı (bagajların taşınması, yakıt ikmali, uçakların bakımı vb.),
  - Havaalanına ilişkin diğer ticari hizmetler pazarı (terminal bünyesindeki mağazalar, oteller, kafeteryalar, otoparklar vb.).
- (6) Bununla birlikte bildirim konu işlemin niteliği de göz önüne alındığında her bir alt pazarın ilgili ürün pazarı olarak tanımlanmasına gerek bulunmadığından, genel olarak "havalimanı işletmeciliği pazarı" ilgili ürün pazarı olarak belirlenmiştir. Nitekim Rekabet Kurulunun (Kurul)benzer kararlarında da aynı pazar tanımı yapılmıştır.¹

G.1.2. İlgili Coğrafi Pazar

- (7) Havalimanı işletmeciliği pazarına yönelik bir ilgili coğrafi pazar tanımı yapılabilmesi için işletmecilik faaliyetinin ana müşterileri olan havayolu şirketlerinin ve tüketicilerin tercihleri dikkate alınmalıdır. Havayolu şirketleri ulaşım ağlarına ekleyecekleri havalimanlarını seçerken işletme tarafından sağlanan hizmetler ile altyapının kalitesini ve bedelini göz önünde bulundurmaktadırlar. Fakat Türkiye'de, havalimanlarının çeşitli standartlarının tayin edilmesi ve işletmecilerin uygulayacağı tarifelerin belirlenmesi DHMI tarafından yapılan düzenlemelere tabi olduğundan, havalimanlarının havayolu şirketleri için bir maliyet veya tercih farkı yaratacak değişiklikte özellikler taşımadıkları görülmektedir. Bu nedenle havayolu şirketleri için esas tercih sebebi havalimanlarının potansiyeli ve yolcuların tercihleri üzerinden şekillenmektedir.
- (8) Yolcuların tercihlerinin esas alınarak bir coğrafi pazar tanımı yapılabilmesi için Antalya Havalimanına ikame olabilecek diğer havalimanları incelenmelidir. Bu çerçevede, Antalya Havalimanı'na belirli bir mesafede bulunan Isparta Süleyman Demirel Havalimanı, Muğla Dalaman Havalimanı, Milas Bodrum Havalimanı ve Alanya Gazipaşa Havalimanı değerlendirmede dikkate alınmıştır. Havalimanlarının birbirine ikame olup olmaması bakımından belirleyici olacak kriterler ise; uluslararası veya ulusal nitelik taşıması, coğrafi olarak hitap ettiği bölgeler, sunduğu hizmetlerin kalitesi şeklinde sıralanabilir.
- (9) Antalya Havalimanı'nın özelleştirilmesine ilişkin Kurul kararında², Isparta ve Muğla'da bulunan havalimanlarına yönelik olarak yapılan değerlendirmede; Antalya Havalimanı'nın ağırlıklı olarak, turistik seyahat nedeniyle Antalya ili ve çevresinde konaklayan dış hat yolcularına hizmet verdiği, Isparta Süleyman Demirel Havalimanı'nın genel olarak iç hatlara yönelik yapılan uçuşlarda hizmet verdiği, Muğla'da bulunan iki havalimanının ise dış hatlara yönelik uçuş sayısında belirli bir kapasitede bulunmasına rağmen söz konusu havalimanları ile Antalya ili ve çevresindeki turistik bölgeler arasındaki kara ulaşımının havayolu kullanmanın avantajlarını ortadan kaldıracak uzunlukta olduğu, bu nedenle aralarında doğrudan bir ikame ilişkisi bulunmadığı ifade edilmiştir.

¹ 16.05.2007 tarih ve 07-41/452-174 sayılı, 14.12.2011 tarih ve 11-61/1629-568 sayılı, 28.06.2015 tarih ve 05-41/578-146 sayılı Kurul kararları.

² 16.05.2007 tarih ve 07-41/452-174 sayılı Kurul kararı.

18-09/165-83

- (10) Bunun yanında Antalya Havalimanı ile ikame ilişkisinin değerlendirilmesi gereken diğer bir havalimanı da Alanya Gazipaşa Havalimanı'dır. Hâlihazırda devralan şirket olan TAV HAVALİMANLARI'nın işletme hakkına sahip olduğu Alanya Gazipaşa Havalimanı Antalya ili sınırları içerisinde bulunmaktadır. Antalya Havalimanı ile Alanya Gazipaşa Havalimanı arasındaki mesafe yaklaşık 170 km'dir. Ayrıca Antalya Havalimanı'nın Antalya il merkezine uzaklığı 13 km, Alanya Gazipaşa Havalimanı'nın ise 40 km'dir. Bu hususlar dikkate alındığında, iki havalimanının coğrafi olarak birbirine doğrudan ikame olmamakla birlikte, Antalya ili içerisindeki belirli noktalar için tüketici açısından birbirine ikame edilebilir olarak görüleceği anlaşılmaktadır.
- (11) İki havalimanının ulusal-uluslararası niteliğini saptamak adına DHMİ verilerine bakılacak olursa, 2017 yılında Antalya Havalimanı 18.472.418, Alanya Gazipaşa Havalimanı ise 347.463 dış hat yolcusuna hizmet vermiştir. Ayrıca Antalya Havalimanı'nda uçak kapasitesi toplamda 94 uçak iken, Alanya Gazipaşa Havalimanı'nda apronun uçak kapasitesi yalnızca iki uçaktır. Her ne kadar iki havalimanı arasında yüksek bir kapasite farkı bulunsun da Alanya Gazipaşa Havalimanı'nın 2017 yılı verilerine göre³ %42,2 oranında dış hat yolcularına hizmet verdiği düşünüldüğünde, bu havalimanının da uluslararası bir nitelik taşıdığı açıktır.
- (12) Sayılan değerlendirmeler dışında iki havalimanı arasında havalimanına ulaşım kolaylığı, VIP/CIP gibi özel hizmetler, havalimanı otopark kapasitesi ile havalimanında sunulan banka ve sağlık hizmetleri bakımından belirgin farklar bulunmaktadır.
- (13) Yukarıda anılan veriler çerçevesinde, dosya kapsamında oluşabilecek en riskli durumun değerlendirilmesi için; ilgili coğrafi pazar Alanya Gazipaşa Havalimanı ve Antalya Havalimanı'nı içerisine alacak şekilde "Antalya ili" olarak tespit edilmiştir.

G.2. Değerlendirme

- (14) Bildirim konusu işlem sonucunda, hâlihazırda IC İbrahim Çeçen Yatırım Holding A.Ş. (IC HOLDİNG) ve FRAPORT AG'nin ortak kontrolünde bulunan Fraport IC İçtaş Antalya Havalimanı Terminal Yatırım ve İşletmeciliği A.Ş.'de (FRAPORT IC TERMİNAL) ortak kontrol sağlayan ve IC İçtaş İnşaat, Sanayi ve Ticaret A.Ş. (İÇTAŞ) Mustafa Murat SOĞANCIOĞLU ve Fırat ÇEÇEN'in sahip olduğu toplam %(.....) oranındaki hisse, ilgili hisselerle bağlı tüm hak ve yetkiler ile birlikte, TAV HAVALİMANLARI tarafından devralınacaktır.
- (15) Bunun yanında TAV HAVALİMANLARI; IC HOLDİNG ve FRAPORT AG'nin ortak kontrolünde bulunan Fraport IC İçtaş Havalimanı İşletme A.Ş.'de (FRAPORT IC İŞLETME) ortak kontrol sağlayan, Mustafa Murat SOĞANCIOĞLU, Fırat ÇEÇEN ve IC HOLDİNG'in sahip olduğu toplam %(.....) oranındaki hisseyi, ilgili hisselerle bağlı tüm hak ve yetkiler ile birlikte devralacaktır.
- (16) Bildirim Formunda, ortak girişimin gereği olan ortak kontrolün varlığına FRAPORT IC TERMİNAL ve FRAPORT IC İŞLETME'nin kuruluş sözleşmeleri ve ilgili tadil metinlerinde yer verildiği ifade edilmektedir. Buna göre FRAPORT IC TERMİNAL ve FRAPORT IC İŞLETME'nin yönetim kurulu üyelerinin atanması bakımından ortak kontrol sahibi iki teşebbüse eşit haklar ve eşit sayıda üyelik verilmiş ve yönetim kurulu başkanının atanması açısından da bir rotasyon öngörülmüştür. Keza yönetim kurulunda karar alma nisabı da iki teşebbüsten birinin en az bir temsilcisinin oyunu gerekli kılacak şekilde düzenlenmiştir. Yönetim kurulu başkanının ilave oy hakkı bulunmamaktadır.

³ <http://www.dhmi.gov.tr/istatistik.aspx>

- (17) Ayrıca genel kurul kararları, sermayenin en az %55'ine sahip olan hissedarların bir araya gelmesi halinde toplantıda mevcut hissedarların çoğunluğu ile alınmaktadır. Ana sözleşme değişikliği, sermaye artırımı, değeri 1.000.000 Euro'yu geçen her türlü malvarlığı satışı da dâhil olmak üzere esas sözleşmeleriyle açıkça tanımlanan bazı özel konulara ilişkin kararlar yalnızca sermayenin en az %55'ine sahip olan hissedarların olumlu oyu ile alınacaktır. Yine esas sözleşmeleriyle açıkça tanımlanan kar dağıtımı, yönetim kurulu üyesi atanması veya azledilmesi gibi önemli kararlara ilişkin olarak ise yalnızca FRAPORT AG ve IC HOLDİNG'i temsil eden hissedarların tamamının olumlu oyu ile karar alınabilecektir. Bu açıklamalar ışığında FRAPORT IC TERMİNAL ve FRAPORT IC İŞLETME'nin; FRAPORT AG ve IC HOLDİNG'in ortak kontrolünde olduğu anlaşılmaktadır. Başvuru konusu işlem ile birlikte FRAPORT IC TERMİNAL ve FRAPORT IC İŞLETME'de IC HOLDİNG'in kontrolündeki bütün hak ve yetkilerin TAV HAVALİMANLARI'na devredilmesi öngörülmektedir. Netice itibarıyla, başvuru konusu işlem sonucunda TAV HAVALİMANLARI devreden tarafların yerini alarak FRAPORT IC TERMİNAL'de ve FRAPORT IC İŞLETME'de FRAPORT AG ile birlikte ortak kontrole sahip olacaktır.
- (18) Ortak kontrolün varlığının yanında ortak girişimin gereği olan tam işlevsellik koşulunun, FRAPORT IC TERMİNAL ve FRAPORT IC İŞLETME'nin 2007'den beri bağımsız ve sürekli bir şekilde faaliyet göstermesi nedeniyle sağlandığı değerlendirilmiştir. Ayrıca bildirim konusu işlem neticesinde de kendi kaynakları, personeli ve varlıklarıyla bağımsız faaliyet gösteren bir teşebbüs olarak kalmaya ve havalimanı işletmeciliğinin olağan faaliyetlerinin tümünü yerine getirmeye devam edeceğinden teşebbüsün anılan şartı sağlamaya devam edeceği görülmüştür.
- (19) Bu çerçevede başvuru konusu devir işleminin ardından FRAPORT IC TERMİNAL ve FRAPORT IC İŞLETME'nin FRAPORT AG ve TAV HAVALİMANLARI tarafından ortak kontrol edilen tam işlevsel bir ortak girişim şirketi olacağı anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, devre konu şirketlerin kontrol yapısında değişiklik olacağından, işlem 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in 5. maddesi çerçevesinde bir devralmadır. Ayrıca, tarafların cirolarının anılan Tebliğ'in 7. maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentlerinde öngörülen eşikleri aşması nedeniyle işlemin izne tabi olduğu anlaşılmıştır.
- (20) İlgili coğrafi pazar olarak belirlenen Antalya il sınırları içerisinde halihazırda iki adet havalimanı bulunmaktadır. Bunlardan Alanya Gazipaşa Havalimanı'nın terminal işletmeciliğini TAV HAVALİMANLARI üstlenmişken, Antalya Havalimanı'nın terminal işletmeciliği ise devir işlemi sonrasında TAV HAVALİMANLARI ve FRAPORT AG ortak girişimi tarafından yerine getirilecektir. Buna göre, Antalya Havalimanı'nın tam işlevsel bir ortak girişim eliyle bağımsız bir teşebbüs olarak işletilecek olması ve TAV HAVALİMANLARI'nın da bu teşebbüs üzerinde tek başına belirleyici etki uygulama imkânına sahip olmaması dikkate alındığında, 4054 sayılı Kanun bağlamında bir yoğunlaşma meydana gelmeyeceği sonucuna ulaşılmıştır. Dolayısıyla, TAV HAVALİMANLARI'nın FRAPORT IC TERMİNAL ve FRAPORT IC İŞLETME'nin ortak kontrolünü devralınması işlemine izin verilmesinin ilgili pazarda hâkim durum yaratılması veya mevcut bir hâkim durumun güçlendirilmesi sonucunu doğurmayacağı kanaatine varılmıştır.
- (21) Öte yandan, ortak girişimi oluşturan ana şirketlerden olan TAV HAVALİMANLARI, ilgili coğrafi pazarda tek başına Alanya Gazipaşa Havalimanı'nın işletmeciliğini üstlenmişken, ortak girişimi oluşturan ana şirketlerden bir diğeri olan FRAPORT AG'nin tek başına ilgili pazarda faaliyetinin bulunmaması taraflar arasındaki koordinasyon riskini ortadan kaldırmaktadır.

18-09/165-83

- (22) Bu noktada, DHMİ'nin varlığı bu pazar bakımından dikkate alınması gereken bir diğer husustur. Nitekim Antalya Havalimanı'nın özelleştirilmesine yönelik Kurul kararında, "... Ancak ülkemizde, havaalanı işletmecilerinin uygulayacağı tarifelerin DHMİ tarafından onaylanması gerektiği dikkate alındığında, herhangi bir havaalanının tercih edilmesinin havayolu şirketinin maliyetlerinde ciddi bir değişiklik meydana getirmeyeceği anlaşılmaktadır. Dolayısıyla, havayolu şirketlerinin tercihlerinde esas belirleyici unsur, ilgili havaalanının potansiyeli ve yolcuların tercihidir." ifadelerine yer verilmiştir. Nitekim Havalimanları Yer Hizmetleri Yönetmeliği'nin 24. maddesinde; "Havalimanı işletmecisi tarafından hazırlanacak ücret tarifeleri Bakanlığın onayını almadan ve en az on beş gün önceden üçüncü şahıslara duyurulmadan yürürlüğe konamaz" ifadeleri yer almaktadır. Bu anlamda terminal işletmeciliğine ilişkin rekabet değerlendirmelerinin genellikle rekabetçi ihale süreçleri ve işletme hakkının süresi gibi piyasayı kapatıcı etki gösterebilecek hususlarda ortaya çıktığı görülmektedir.

H. SONUÇ

- (23) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna; işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde yasaklanan nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmaması nedeniyle işleme izin verilmesine, gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.